

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Parlament Federacije BiH
Predstavnički dom
Zastupnica u Predstavničkom domu
Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine
Demokratska fronta - Alma Kratina

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI - ZASTUPNIČKI DOM
SARAJEVO

PRIMLJENO: 30-06-2016				
Organizac. jedinica	Klasif. grupa	Broj i godina	Vrijednost	Priloga
01	-	02-	1443	MG

10x

Zastupnički dom
n/r Edin Mušić, predsjedavajući
VLADA FEDERACIJE BIH
n/r Fadil Novalić, premijer
FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA
n/r doc.dr. Vjekoslav Mandić, ministar

PREDMET: Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH

Poštovani,

Na osnovu člana 11. i 163. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, kao predlagač, dostavljam Vam tekst Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj: 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11), radi razmatranja i usvajanja po skraćenom postupku

S poštovanjem,

Sarajevo, 29. juni 2016. godine

Zastupnica:
Alma Kratina

PRIJEDLOG
ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU
PO SKRAĆENOM POSTUPKU

Predlažem da se ovaj Zakon donese po skraćenom postupku, saglasno članu 172. Poslovnika o radu Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, jer nije u pitanju složen i obiman zakon koji zahtjeva redovnu proceduru, budući da se radi o usklađivanju odredbi Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“ br. 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11) sa odredbama Konvencije o pravima djeteta ratificirane od strane Bosne i Hercegovine, i to u dijelu koji se odnosi na zdravstvenu zaštitu i zdravstveno osiguranje djece.

Također, ovim Zakonom osigurava se primjena međunarodno priznatih prava i sloboda utvrđenih u međunarodnim standardima navedenim u Aneksu Ustava Federacije BiH na način da se svim nezaposlenim licima osigura uživanje prava na zdravstvenu zaštitu ukidanjem rokova za prijavu zavodu za zapošljavanje nezaposlenih lica odnosno lica koja su završila školovanje, a nisu se zaposlila, što je uslov za sticanje statusa osiguranika po osnovu nezaposlenosti.

**Zakon
o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju**

Član 1.

U Zakonu o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“ broj: 30/97, 7/02, 70/08, 48/11, u daljem tekstu „Zakon“), u Poglavlju II – Obavezno zdravstveno osiguranje, 1. Osigurana lica, a) Osiguranici, u članu 19. tačka 12. mijenja se i glasi:

- „12. nezaposlena lica koja su prijavljena zavodu za zapošljavanje, ako su:
- se prijavila nakon prestanka radnog odnosa, obavljanja djelatnosti ili nakon prestanka primanja naknade plaće na koju imaju pravo prema ovom zakonu ili prema propisima donesenim na osnovu ovog zakona,
 - se prijavila nakon otpuštanja iz ustanove za izvršenje krivičnih i prekršajnih sankcija, iz zdravstvene ili druge specijalizirane ustanove, ako je bila primjenjena mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi ili obaveznog liječenja alkoholičara i narkomana,
 - na stručnom osposobljavanju ili prekvalifikaciji koje organizira zavod za zapošljavanje,
 - se prijavila po povratku iz inostranstva i ako su prije odlaska u inostranstvo bili zdravstveno osigurani,
 - se prijavila nakon završetka školske godine u kojoj su završila redovno školovanje, odnosno od dana položenog ispita ako su prije toga izgubila pravo na zdravstveno osiguranje.

U tački 13a. iza riječi „rođenja“ dodaju se nove riječi „do navršениh 15 godina života“ , a ostali dio teksta ostaje nepromjenjen.

U tački 14. brišu se riječi: „u roku od 30 dana od dana prekida školovanja“.

Član 2.

U članu 86. tačka 7a. riječi „polaska u osnovnu školu“ zamjenjuju se riječima „navršениh 15 godina života“.

Član 3.

Kantonalna tijela uprave, zavodi zdravstvenog osiguranja kantona i vlade kantona dužni su uskladiti svoje akte sa odredbama ovog Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“, a primjenjuje se od 01.01.2017. godine.

O b r a z l o ž e n j e
Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o
zdravstvenom osiguranju Federacije BiH

I – USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u poglavlju III član 2. pod b) i članu 3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema navedenim odredbama predviđena je podjeljena nadležnost federalne vlasti i kantona u oblasti zdravstva, s tim da:

- federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču ove nadležnosti (član III 3 stav 3.);
- kantoni imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (član III 3. stav 4.);
- saglasno potrebama nadležnosti u oblasti zdravstva ostvaruju se od strane kantona koordinirano od federalne vlasti (član III 3. stav 1.), pri čemu federalna vlast uzima u obzir različite situacija u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provođenju (član III 3. stav 3.)

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Bosna i Hercegovina je ratificirala Konvenciju o pravima djeteta, te je s tim u vezi, obavezna uskladiti domaću legislativu sa odredbama ove Konvencije. Članom 24. Konvencije, države potpisnice priznaju pravo djetetu da uživa najviši mogući standard zdravlju koji je moguće dostići i da ima pristup institucijama za liječenje i zdravstvenu rehabilitaciju.

Zbog neprecizirano, nepotpuno i nejasno definisanog člana 19. tačka 13a. Zakona o zdravstvenom osiguranju, u praksi je sve prisutniji problem pogrešnog tumačenja ove odredbe na način da se pravo na zdravstveno osiguranje za djecu, koja nisu zdravstveno osigurana kao članovi porodice osiguranika, ograničava samo na djecu od rođenja do polaska u školu, kao i na djecu školskog uzrasta koja su uključena u redovno obrazovanje, isključujući iz prava djecu uzrasta od 6-15 godina starosti koja ne pohađaju osnovno obrazovanje. Ovakav stav je prisutan gotovo kod svih kantonalnih nadležnih ministarstava i vlada, dok je u Tuzlanskom kantonu, pozivajući se na odredbu ovog zakona, krajem 2015. godine iz ovog prava de iure isključeno 46 djece navedene starosne dobi i statusa. Radi se o djeci koja zbog rijetkih ili hroničnih oboljenja, siromaštva, nasilja ili zloupotrebe od strane roditelja/staratelja nisu nikada bila uključena u obrazovni proces ili su ga prijevremeno napustili, a pravo na obavezno zdravstveno osiguranje ne mogu ostvariti ni kao članovi porodice osiguranika iz razloga što im ni sami roditelji ne uživaju ovo temeljno ljudsko pravo

Komitet UN za prava djeteta je razmatrajući kombinovani drugi, treći i četvrti periodični izvještaj Bosne i Hercegovine (CRC/C/BiH/2-4) izrazio svoju zabrinutost da sva djeca u Bosni i Hercegovini nemaju jednaka prava pristupa zdravstvenoj zaštiti i da je velikom broju djece uskraćeno pravo na obavezno zdravstveno osiguranje. Stoga je Komitet ponovio svoju raniju Preporuku (CRC/C/15/Add260, stav 49,2005) da Bosna i Hercegovina mora da preduzme sve neophodne mjere kako bi se osiguralo da sva djeca imaju pristup kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti, sa posebnim osvrtom na djecu u ugroženim situacijama, posebno romsku djecu.

Postupajući po preporukama UN Komiteta za prava djeteta, Vijeće ministara BH je na 9. sjednici održanoj 2. juna 2015. godine donijelo Odluku o usvajanju Akcionog plana za djecu Bosne i Hercegovine (2015-2018) koji u dijelu „Zdravstveno osiguranje i usluge“ Mjera 6., utvrđuje neophodnost pokretanja inicijative kojim bi se svoj djeci osigurao jednak pristup obaveznom zdravstvenom osiguranju.

Institucija Ombudsmena za ljudska prava BiH je u okviru „Specijalnog izvještaja zdravstvene zaštite djece u BiH“ (2012.) donijela Generalnu preporuku kojom se nalaže federalnom ministarstvu zdravstva, nadležnim kantonalnim ministarstvima i Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite RS da poduzmu mjere u cilju osiguranja bezuvjetne i besplatne zdravstvene zaštite za svu djecu u BiH. Kako bi utvrdili stepen implementacije navedene Preporuke na području Tuzlanskog kantona, a postupajući po žalbi o uskraćivanju prava na obavezno zdravstveno osiguranje djeci od 6-15 godina starosti koja ne pohađaju osnovno obrazovanje a ovo pravo ne mogu ostvariti po bilo kojem drugom osnovu, Ombudsmeni su u maju 2016. godine donijeli Preporuku o Zdravstvenoj zaštiti djece u Tuzlanskom kantonu u kojoj su još jednom ukazali da svako dijete u BiH treba imati jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti u ostvarivanju zdravstvene zaštite, bez diskriminacije po bilo kojem osnovu. S tim u vezi kantonalnoj zakonodavnoj i izvršnoj vlasti naloženo je da poduzmu adekvatne i efikasne mjere u cilju bezuvjetne i besplatne zdravstvene zaštite za svu djecu na području ovog kantona.

Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, član 2. Ljudska prava i osnovne slobode, obavezuje Federaciju da osigura najviši nivo međunarodno priznatih prava i sloboda utvrđenih u dokumentima navedenim u Aneksu Ustava, kao i da svim osobama na teritoriji Federacije osigura, između ostalog, i uživanje prava na zdravstvenu zaštitu.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju FBiH, član 19. tačka 12. i 14. , ostvarivanje prava na zdravstveno osiguranje nezaposlenih lica uslovljava se prijavom u određenom/iznimno kratkom roku (od 30-90 dana) na evidenciju službe za zapošljavanje. Ovaj rok ne postoji u Zakonu o zdravstvenom osiguranju Republike Srpske i Brčko Distrikta što nezaposlena lica u Federaciji dovodi u diskriminirajući položaj u odnosu na nezaposlena lica u ostalom dijelu Bosne i Hercegovine. Nerijetko se u praksi dešava da poslodavci nakon otkaza odnosno prestanka radnog odnosa, radniku ne izdaju pisani dokument o prestanku radnog angažmana u propisanom roku koji je potreban za prijavljivanje u službe za zapošljavanje, zbog čega isti ostaju bez zdravstvenog osiguranja ne svojom krivicom.

Osim toga, u dosadašnjoj praksi se često događa da mladi ljudi koji su izgubili status učenika odnosno redovnog studenta ili su prekinuli redovno školovanje zbog nepoznavanja propisa o rokovima za prijavljivanje ostaju bez zdravstvenog osiguranja, što dodatno pojačava njihov osjećaj socijalne nesigurnosti. . To posebno pogađa djevojčice/žene iz marginaliziranih grupa (Romkinje, izbjegla i raseljena lica) i ruralnih područja, koje se zbog nedostatka informacija, finansijskih

sredstava (za prevoz i pribavljanje dokumentacije), te patrijahalnog odgoja, ne prijavljuju u zakonskom roku na evidenciju nezaposlenih lica, te tako trajno gube pravo na zdravstveno osiguranje zbog slabih mogućnosti zaposlenja na selu ili kao udate žene postaju ovisne o statusu supruga kao osiguranika. Propuštanjem roka za prijavu na evidenciju nezaposlenih ima za posljedicu da nezaposlena lica ostaju isključena iz prava na zdravstveno osiguranje sve dok ne pronađu zaposlenje ili postanu nesposobni za rad, što u praksi najčešće za mnoge znači trajni gubitak ovog prava.

Opravdanost razloga za ukidanje ovih rokova potvrđene su i u Preporuci Komiteta za eliminaciju diskriminacije nad ženama koji je razmatrajući posljednji periodični izvještaj BiH preporučio da država mora pojačati napore kako bi osigurala da žene, uključujući ugrožene grupe žena, imaju ravnopravn pristup zdravstvenim uslugama i odgovarajuću pokrivenost zdravstvenim osiguranjem.¹

III OBRAZLOŽENJE PRAVNIH RJEŠENJA

Članom 1. predviđena je izmjena u članu 19. Zakona o zdravstvenom osiguranju (u daljem tekstu: Zakon), i to u tački 12., 13a. i 14.

U tački 12. ukidaju se rokovi predviđeni za prijavu Zavodu za zapošljavanje, a koji su bili odlučujući za sticanje statusa osiguranika po osnovu nezaposlenosti.

U tački 13a. precizira se da status osiguranika imaju djeca od rođenja do 15 godina starosti, kao i za vrijeme školovanja i redovnog studiranja, a koja nisu zdravstveno osigurana kao članovi porodice osiguranika.

U tački 14. ukida se rok od 30 dana za prijavu na zapošljavanje za lica koja su izgubila status učenika odnosno redovnog studenta, a koji su bili odlučujući za sticanje statusa osiguranika po osnovu nezaposlenosti.

Članom 2. vrši se dopuna člana 86. tačka 7a. kojim se određuje obveznik uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje za djecu od uzrasta od 6 do 15 godina starosti, koja ne pohađaju školski sistem, ukoliko nisu zdravstveno osigurani kao članovi porodice osiguranika. S tim u vezi, obveznik uplate doprinosa za djecu od 6-15 godina starosti koja nisu osigurana po drugom osnovu je organ uprave kantona nadležan za socijalnu zaštitu, prema mjestu prebivališta djeteta.

Članom 3. utvrđuje se obaveza usklađivanja kantonalih akata sa odredbama ovog Zakona.

Članom 4. predviđeno je vrijeme stupanja na snagu ovog Zakona.

¹ CEDAW/C/BiH/CO/4-5: Zaključna zapažanja na kombinovani 4. i 5. periodični izvještaj BiH

IV FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog Zakona nisu potrebna finansijska sredstva iz Budžeta Federacije BiH, ali je nužno osigurati dodatna sredstva u budžetima kantona i općina, zavisno od broja odraslih i djece za koju će biti uplaćivan doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje.

S tim u vezi, potrebno je pribaviti mišljenje o ovom Zakonu od kantonalnih ministarstava zdravstva, kantonalnih ministarstava socijalne politike, kao i kantonalnih ministarstava finansija, obzirom da je za provedbu ovog Zakona potrebno predvidjeti dodatna sredstva u kantonalnih budžetima.

Primjena ovog Zakona bi trebala početi 01.januarom 2017. godine, sa novom fiskalnom godinom. U međuvremenu bi kantoni imali prostora da prilikom planiranja kantonalnih budžeta obezbijede finansijska sredstva za ove namjene.

Zastupnica u Zastupničkom domu Parlamenta F BiH

Alma Kratina